

Pospíšil, Ivo

Obecné a zvláštní, tradiční a inovační

Opera Slavica. 2011, vol. 21, iss. 3, pp. 57-58

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117381>

Access Date: 27. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

- Analýza ontologických základů Čechovových hodnotových vztahů ke světu (například v relaci s jeho známou prózou *Ostrov Sachalin*).
- Epistolární motivy ve spisovatelově torbě ve vztahu k jeho biografii.
- Úloha času a rituálu v Čechovově díle.
- Hledání vztahů Čechovovy tvorby k uměleckému odkazu a tvorbě jiných autorů (A. A. Fet, I. A. Gončarov, A. N. Ostrovskij, M. Gorkij, A. Strindberg, V. Nabokov, D. Šostakovič aj).
- Čechov v soudobých filmových (případně televizních) adaptacích atd.

Ilustrativní ukázky témat, která v posuzovaném svazku můžeme najít (jejich zevrubnější analýza se neslučuje s malým prostorem informativní recenze), napovídá, že sborník *«Молодые исследователи Чехова»* může nepochybně zaujmout nejen relativně početnou komunitu čechovovských badatelů různých zemí, ale i odborníky zabývající se například problémy literární komparatistiky, strukturální analýzy literárních děl nebo generačních návratů k fundamentálním dílům světové literatury minulosti. V knize sice nenajdeme u nás dnes ediční normou obligatorně požadované abstrakty v angličtině, ale ruský napsané literárněvědné analýzy garantují nepochybně mnohem větší komunikativní nadnárodní dostupnost prezentovaných postřehů, názorů i badatelských závěrů než (bohužel!) například vysoce kvalitní práce s bytostně českou problematikou, kterým ani anglický abstrakt výrazně nezvýší popularitou nad rámec nevelkého počtu zahraničních bohemistů, třebaže jejich přínos pro českou kulturu můžeme právem pokládat za unikátní. K pozitivním rysům sympatické knížky řadím i rejstřík jmen a názvů a speciální rejstřík čechovovských děl, které usnadňují dobrou orientaci v množství nabízejících se informací. Zájemcům o populární odkaz ruského klasika A. P. Čechova a o mnohá (výše naznačená) témata proto představený ruský sborník rád doporučuji.

Oldřich Richterek

Obecné a zvláštní, tradiční a inovační

Šuša, I.: Komparatistické a překladové aspekty v slovensko-talianskych medziliterárnych vzťahoch. Gli aspetti comparativi e di traduzione nei rapporti interletterari slovacco-italiani. Fakulta humanitných vied, UMB, Banská Bystrica 2011.

Banskobystrický literární vědec, brněnský doktor oboru literární komparatistika je již autorem řady časopiseckých i knižních publikací s jasně profilovanou orientací na slovensko-italský literární prostor. K tomu směřuje již jeho publikovaná doktorská disertace *Holokaust v talianskej a slovenskej memoárovej literatúre* (Brno 2009); dále je spoluautorem (spolu se svou manželkou Patrizií Prando) knihy *Občiansko-politická literatúra v súvislostiach (Počiatky talianskej a slovenskej občiansko-politickej literatúry)*. Fakulta humanitných vied a medzinárodných vzťahov, UMB 2010, viz naši rec. *Politika – politologie – literatura*, internetový lit. čas. *Proudy*, 2010, č. 3–4), monografie *Kultúrne paralely a diverzity vo filológii* (Banská Bystrica 2010), řady časopiseckých studií a řešitelem řady grantových projektů.

Přítomný svazek soustřeďuje několik studií, které vyšly dílem samostatně, dílem byly publikovány v jiných celcích. K nejdůležitějším patří nejen úvodní *K súčasnej talianskej a slovenskej literárnej komparatistike*, ale i klíčová studie genologicko-terminologická

na bázi slovensko-česko-italské. I keď je tu ťažká veci nedořečena; italsky je uveřejněna již dřívější studie o Machiavellim a Rakovském, jsou tu partie translatologické i návraty k tématu šoa, k němuž se přimyká i stať o násilí v prostředí koncentračních táborů, tématu autorovy již zmíněné doktorské disertace. Stať o Primo Levim a jeho překládání v kontextu slovensko-italské meziliterárnosti a specifikum zobrazování židovstva v tvorbě Giorgia Bassaniho.

Zdá se, že autor našel svou odbornou polohu: komparativně vztahové báze s rozptěním od teorie k praxi včetně aspektů překlada směřujících od politologie k filologii a od navazování na tradici k areálovým inovacím.

Ivo Pospíšil

Šenkár, P.: Slovenská poézia, próza a dráma po roku 1989 alebo 89 autorov po roku 1989. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta stredoeurópskych štúdií, Nitra 2011, 176 s.

Každá nová kniha, ktorá sa dostáva v rôznej podobe do obehu a do rúk čitateľov, pri naša nejaké tvorivé nápady, určité pohľady či zosumarizovania na skúmanú problematiku. Ak sa tieto teoretické východiská „stmeľujú“ s ich možným praktickým využitím – je to len a len na osoh tým, ktorí radi siahnu po odbornej literatúre, ktorá im pomôže, usmerní ich a rozšíri ich diapazón vedomostí.

Jednou takou publikáciou je aj nová kniha PaedDr. *Patrika Šenkára*, PhD., pedagóga Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, s názvom *Slovenská poézia, próza a dráma po roku 1989 alebo 89 autorov po roku 1989*. Ako nám už aj samotný názov publikácie konotuje, v centre autorovej pozornosti je jeho snaha podať čitateľom čo najkomplexnejší obraz vývinu slovenskej literatúry od ponovembrového obdobia až po súčasnosť. Samozrejme, táto autorova snaha je inak nezrealizovateľná, nakoľko je priam nemožné vyjadriť sa o všetkých autoroch literárneho vývinu. Osobne píše o tom nasledovným spôsobom: „*Samotný výber nesie v sebe zákutia a vedľajšie kolaje, do ktorých sa dá rýchlo zabočiť. Napriek tomu nie je možné, aby sa o dielach, ktoré vznikli v poslednom období, nehovorilo a nepísalo.*“ (c. d., s. 8). Na druhej strane však treba privítať, že sa P. Šenkár podujal spracovať tento časový interval vo vývine našej národnej literatúry. Sám si teda uvedomuje aj činitele, ktoré vplývajú na vývin literatúry v tomto období: vyzdvihuje z nich najmä časový faktor, ktorý je (v tomto prípade) neporovnateľne kratší ako pri hodnotení diel (povedzme) slovenského kritického realizmu.

V úvode s názvom *Slovo na úvod alebo o koncepcii pars pro toto* sa autor zamýšľa nad významom kultúry, kultúrnosti či kníh. Po ňom nasleduje stručný prehľad literárnych dejín s názvom *Situácia v slovenskej literatúre po roku 1989*. Na základe dostupných prameňov (akademických dejín najmä Sedláka a Marčoka) autor píše o spoločenských pomeroch na Slovensku po vzniku samostatnej Slovenskej republiky, o. i. uvádza ekonomické a spoločenské dôsledky, ktoré vplývali na vtedajší (ba súčasný!) vývoj v slovenskej literatúre. Jeho pozornosť sa upriamuje aj na literárne spolky, združenia, vydavateľstvá, inštitúcie či literárne periodiká. Kladne hodnotím fakt, že predmetná kapitola je hutná, informačne nasýtená, pôsobí ako „vstupný exkurz“ do sveta (konkretizovanej) tvorby slovenskej beletrie; kvantitatívne i kvalitatívne je dostatočná. Nasleduje kapitola (s názvom *Slovenská*